

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

Nathaniel Hawthorne

Nathaniel Hawthorne

Casa cu șapte frontoane

Colecția
ART CLASIC

Nathaniel Hawthorne

Nathaniel Hawthorne

Casa cu șapte frontoane

Ficțiune

Traducere din limba engleză, postfață și note de
Antoaneta Ralian

EDITURA
ART

Redactor și tehnoredactor: Mihnea Gafița
Corectori: Oana Zamfirache și Alex Păun
Design copertă: HighContrast.ro
DTP copertă: Alina Adăscăliței

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

HAWTHORNE, NATHANIEL

Casa cu șapte frontoane / Nathaniel Hawthorne ;
trad., postf. și note de Antoaneta Ralian. – București : Art, 2011

ISBN 978-973-124-381-8

Ralian, Antoaneta (trad. ; postf)

821.111(73)-31=135.1

Nathaniel Hawthorne
Casa cu șapte frontoane

PREFAȚA AUTORULUI

Când un scriitor își subintitulează opera „Ficțiune“, se înțelege de la sine că dorește să-și aroge o anumită libertate, atât în ce privește forma, cât și conținutul, libertate pe care nu s-ar fi simțit îndreptățit să și-o asume dacă ar fi afirmat că scrie un roman. Se presupune că acest din urmă gen de literatură tinde spre reflectarea cu o foarte minuțioasă fidelitate nu numai a obișnuitelor vicisitudini ale experienței umane posibile, ci chiar și ale celei probabile, în timp ce ficțiunea, deși în calitatea ei de operă de artă este supusă, în mod rigid, unor legi, și cu toate că ar săvârși o greșeală de neiertat dacă ar denatura adevărul inimii omenеști, are totuși latitudinea de a înfățișa acest adevăr în condiții care țin în bună măsură de alegerea sau de fantezia autorului. Totodată, dacă autorul socotește potrivit, poate dispune în asemenea chip de mijloacele sale de a crea atmosfera, încât intensifică sau adumbrește luminile, adâncește sau sporește umbrele din tabloul zugrăvit. Fără îndoială însă, autorul trebuie să fie îndeajuns de înțelept ca să nu uzeze decât cu moderație de privilegiile mai sus enumerate și, mai cu seamă, să introducă Miraculosul doar atât cât să poată fi simțit ca un parfum vag, suav și evanescent, iar nu ca o substanțială porție din hrana cu care își nutrește publicul. Totuși, chiar dacă scriitorul nu ține seama de acest ultim avertisment, nu s-ar putea afirma că săvârșește o crimă literară.

În opera de față, autorul și-a propus – și în ce măsură a izbândit, din fericire nu este el chemat să aprecieze – să se mențină strict între granițele libertăților sale. Rațiunea pentru care această povestire intră în sfera ficțiunii constă în încercarea de a lega vremurile de mult apuse cu prezentul care tocmai se furișează pe lângă noi. Este vorba de o poveste care-și deapănă firul începând

din vremi străvechi, încețoșate în cenușul depărtărilor, și până în lumina clară a zilei de azi, răspândind în juru-i un diafan nimb de legendă, pe care cititorul – după cum îi va fi voia – poate fie să nu-l observe, fie să-l lase să plutească și să învăluie imperceptibil personajele și întâmplările, de dragul unui efect cât mai pitoresc. Se poate ca însăși țesătura povestirii să fie atât de sărăcăcioasă, încât să necesite avantajul acestui nimb, dar, în același timp, să-l facă și mai greu de dobândit.

Mulți scriitori pun deosebit accent pe un țel moral bine definit, afirmând că în aceasta ar consta finalitatea operelor lor. Ca să nu rămână mai prejos într-o atare privință, autorul s-a înarmat și el cu o morală – și anume aceea care spune că nedreptatea săvârșită de o generație își perpetuează efectele asupra generațiilor următoare și, dezbărată de orice profit vremelnic, devine rău în sine, pur și de nestăpânit; și s-ar simți nespus de îndatorat autorul dacă această ficțiune ar putea convinge omenirea – sau, mă rog, pe orice om în parte – că e o nebunie să rostogolești o avalanșă de galbeni de aur sau de pământuri dobândite pe căi necurate asupra capetelor unor nefericiți urmași, în acest chip schilodindu-i și zdrobindu-i, până când avuțiile îngrămădite asupra lor se vor fărâmița și preface din nou în atomii care le alcătuiesc. Autorul mărturisește însă, de bună-credință, că nu are destulă fantezie încât să se lase amăgit de cea mai firavă speranță că ar putea convinge pe cineva. Când ficțiunile izbutesc să-i învețe ceva pe oameni sau să producă vreo prefacere eficientă, aceasta are loc pe calea unui proces mult mai subtil decât cel vizibil. Prin urmare, autorul a socotit că nu merită osteneala de a-și străpunge povestirea cu o morală ca și cum ar înțepa-o cu o vergea de fier – sau, mai curând, ca și cum ar înfige un ac într-un fluture – și, în acest fel, să o pustiască de viață, făcând-o să înțepenească într-o postură stângace și artificială. Un adevăr măreț, șlefuit cu măiestrie, cu finețe și îndemânare, conturându-se tot mai clar la fiecare pas și încununând finalul unei opere de fantezie, poate să adauge, desigur, un plus de glorie artistică povestirii, dar nu devine cu nimic mai adevărat și rareori apare mai evident dacă-i plasat în ultima pagină a cărții în loc de prima.

S-ar putea ca vreun cititor să dorească a localiza întâmplările imaginare petrecute în această povestire. Atât cât i-o îngăduie contextul

istoric – care, deși subțiratic, a constituit totuși un element esențial al planului cărții –, autorul ar fi foarte bucuros să evite orice încercare de această natură. Lăsând la o parte alte obiecții, simplul fapt de a stabili un contact pozitiv între imaginile născocite de autor și realitățile unui anumit moment ar expune ficțiunea unui soi de criticism inflexibil și extrem de primejdios. Oricum, n-a stat în intenția autorului să descrie moravuri locale și nici să se lege câtuși de puțin de caracteristicile unei comunități pentru care nutrește un respect cuviincios și o considerație firească. Autorul este încredințat că nu se va socoti drept o insultă de neiertat faptul că a tăiat o stradă care nu încalcă proprietatea nimănui, și-a însușit pământuri care evident nu aparțin nimănui și a durat o casă din materiale de mult folosite la zidirea castelelor de nisip. Personajele povestirii – cu toate că au pretenția de a fi considerate de viță veche și de strălucită proeminență – sunt realmente plăsmuite de autor sau, în orice caz, plămădite dintr-o compoziție amestecată de el; virtuțile lor nu pot stârni jind, iar cusururile lor nu pot contribui nicidecum la discreditarea venerabilului oraș ai cărui locuitori se cheamă că sunt. De aceea autorul ar fi bucuros dacă – mai cu seamă în privința celor mai sus pomenite – cartea ar fi citită pur și simplu ca o ficțiune, care e mai aproape de norii de pe cer decât de oricare petic de pământ din comitatul Essex.

Lenox, 27 ianuarie 1851

I

Vechea familie Pyncheon

Cam pe la jumătatea unei străzi lăturalnice dintr-un oraș al Noii noastre Anglii se ridică o veche casă de lemn, împodobită cu șapte frontoane terminate în unghi ascuțit, îndreptate spre toate punctele zării, și cuprinzând între ele un mănunchi de hornuri uriașe. Strada se numește Pyncheon, casa este străvechea reședință a familiei Pyncheon, iar ulmul bătrân, cu trunchiul rotofei, sădit chiar în fața ușii este cunoscut fiecăruia dintre cetățenii născuți în acel oraș drept „Ulmul Pyncheon“. De câte ori m-am nimerit și eu prin locurile acestea, n-am scăpat prilejul să mă abat pe strada Pyncheon, numai de dragul de a trece pe sub umbra celor două antichități – ulmul gigantic și clădirea măcinată de vreme.

Înfățișarea venerabilei reședințe m-a izbit întotdeauna prin asemănarea ei cu un chip omenesc, săpat nu numai de urmele furtunilor și ale arșițelor din afară, ci răsfrângând totodată scurgerea unui îndelung răstimp de viață umană, cu întregul cortegiu de vicisitudini care o însoțesc și o străbat. Dacă toate acestea ar fi povestite așa cum s-au petrecut, s-ar închea într-o istorie deloc lipsită de interes și de învățăminte, ba mai mult, vădind o remarcabilă unitate, care ar putea chiar să pară rodul unui meșteșug scriitoricesc. Dar povestea ar cuprinde o înlănțuire de evenimente care s-ar desfășura pe un răstimp de aproape două veacuri și care, dacă ar fi istorisite în scris, chiar și cu o cumpănită extindere, tot ar umple filele unui *in-folio* mult mai mare sau ale unui roman într-o serie de fascicule mult mai numeroase decât ar fi prudent și potrivit pentru analele Noii Anglii pe o perioadă similară. Prin urmare, este absolut necesar să condensăm într-o povestire cât mai scurtă o întindere cât mai mare din tradiționala istorie în miezul căreia a stat bătrâna reședință Pyncheon, cunoscută și sub numele de „Casa cu șapte frontoane“. Așadar, după

o schiță sumară a împrejurărilor în care a fost durată clădirea și după o privire fugitivă asupra bizarelor ei exterioare, înnegrite de suflarea precumpănitorului vânt de răsărit – descoperind privirii dumnea-voastră, ici și colo, câte o pată de mușchi verzui pe acoperiș sau pe ziduri –, vom trece de-a dreptul la începutul acțiunii propriu-zise a povestirii, petrecută într-o epocă nu prea îndepărtată.

Totuși, vom face o legătură și cu vremurile de demult – o referire la întâmplări și personaje date uitării, la moravuri, simțăminte și gânduri aproape sau cu totul învechite –, care, dacă vor fi transpuse așa cum se cuvine, pe înțelesul cititorului, vor folosi să ilustreze în ce măsură viața actuală își trage seva din străvechi rădăcini. De aici, de asemenea, poate fi trasă o învățătură temeinică asupra unui adevăr prea puțin luat în seamă și anume că faptele generației noastre constituie germenele care trebuie să dea în vremi viitoare roade sănătoase ori putrede; că, odată cu sămânța vremelnicei recolte culese acum și din care muritorii gândesc că trag foloase, ei taie inevitabil brazda ce va adăposti o plantă nouă, durabilă, care, cândva, s-ar putea să le întunece urmașii cu umbra neagră a ramurilor ei.

Casa cu șapte frontoane, oricât de străveche ar arăta acum, nu este prima clădire pe care a ridicat-o mâna omului civilizată pe locul acela. Strada Pyncheon purta înainte vreme denumirea modestă de aleea Maule, după numele primului proprietar al pământului, care avea acolo o casuță cu un drumeag în față. Un izvor natural cu apă dulce și răcoroasă – adevărată comoară în acea peninsulă încinsă pe trei părți de mare, unde-și făcuse așezare comunitatea puritanilor¹ – îl îndemnase pe Matthew Maule să-și încropească un bordei cu acoperământ de stof țepos chiar în locul acela, pe atunci destul de îndepărtat de ceea ce se socotea a fi centrul satului. Dar când satul creșcu, prefăcându-se în oraș, după trecerea a vreo treizeci sau patruzeci de ani, terenul pe care se afla cocioaba aceea rudimentară deveni foarte râvnit în ochii unui personaj proeminent și puternic, care, în virtutea unei cesiuni legale, începu să reclame drepturi de proprietate asupra pământului, precum și asupra unui întins lot învecinat. Reclamantul, colonelul Pyncheon, atâta cât îi putem reconstitui

¹ Adepti ai calvinismului din Scoția și Anglia în secolele XVI–XVII, caracterizați prin lupta intransigentă împotriva catolicismului și prin morala lor rigidă, adeseori fariseică. Fiind persecutați, mulți puritani au fost nevoiți să emigreze în America de Nord.

firea din amintirile care s-au păstrat, era înzestrat cu o ambiție neînfrântă, ca oțelul. Pe de altă parte, Matthew Maule, cu toate că era un om lipsit de faimă, se încapățâna să apere ceea ce socotea a fi dreptul lui și timp de câțiva ani a izbutit să nu dea din mână acel un acru sau doi de pământ pe care cu truda lui îl smulsese din sălbăticia pădurii virgine și-l luminase, făcându-l grădina și așezarea sa. Nimeni nu-și amintește să existe vreo mărturie scrisă despre sfada dintre ei. Cunoștințele noastre în legătură cu întreaga întâmplare izvorăsc în primul rând din tradiția orală. Așadar, ar fi prea cutezător și poate nedrept să riscăm o părere hotărâtă asupra caracterului celor întâmplate. Pare să fi existat totuși o îndoială și anume dacă nu cumva pretențiile colonelului Pyncheon erau mult prea mari când încerca să înghită și măruntele hotare ale gospodăriei lui Matthew Maule. Ceea ce dă un solid temei acestei bănuieli este faptul că disputa dintre cele două părți și atât de disproporționate – într-o vreme în care, oricât am ridica-o în slăvi, influența personală trăgea în cumpănă mult mai greu decât acum – a rămas totuși nesoluționată ani de zile și nu a putut ajunge la un sfârșit decât odată cu moartea celui care ocupa pământul jinduit. Chipul în care s-a produs această moarte impresionează în cu totul alt mod mințile noastre astăzi decât i-a impresionat pe oameni în urmă cu un veac și jumătate. A fost o moarte care a împroușcat cu înfricoșătoare groază numele umilului stăpân al bordeiului și care a făcut să fie privit drept un act cucernic faptul că s-a trecut cu plugul peste mica lui gospodărie, iar locul unde a trăit, precum și amintirea lui, a fost șters cu totul din mințile oamenilor.

Pe scurt, bătrânul Matthew Maule a fost osândit la moarte pentru vrăjitorie. A fost unul dintre martirii acelei cumplite înșelăciuni din care, pe lângă alte învățăături, trebuie trasă și aceea că oamenii din clasele cu stare, cei care-și iau misiunea de a fi conducători ai poporului, sunt și ei supuși tuturor păcatelor izvorâte din patimă ce-au caracterizat dintotdeauna plebea cea mai smintită. Clerici, judecători, oameni de stat – fețele cele mai înțelepte, mai senine și mai cucernice ale vremurilor de atunci – se adunau în cercul cel mai apropiat de spânzurătoare, pregătiți să aplaude cei dintâi fapta sângeroasă, și erau cei din urmă atunci când venea vorba să recunoască înșelăciunea mârșavă căreia i se lăsaseră pradă. Dacă vreunul dintre actele lor ar putea fi totuși ceva mai puțin înfierat decât celelalte, acela ar fi ciudata lipsă de discriminare cu care împilau nu numai pe cei sărmani

și vârstnici, cum se întâmplase în masacrele judiciare din trecut, ci pe toți, fără deosebire de rang, de la cei de-o obârșie cu ei până la frați și soții. În mijlocul unui asemenea haos al năruirii, nu-i deloc ciudat că un om lipsit de nume ilustru, cum a fost Maule, a bătut cărarea martirilor pe Dealul Spânzurătorilor, aproape neobservat în suvoii tovarășilor săi de suferință. Dar după un timp, când exaltarea acelei odioase epoci s-a mistuit, lumea și-a adus aminte cât de puternic a răsunat glasul colonelului Pyncheon în corul general care cerea să fie curățată țara de vrăjitorie; și n-au lipsit nici zvonurile potrivit cărora ar fi existat o înverșunată ură personală în râvna cu care colonelul a urmărit osândirea lui Matthew Maule. Se știa că victima recunoscuse în purtarea îndârjită a prigonitorului său amarul pizmei personale și spusese că plătește cu viața pentru bucata lui de pământ. În momentul execuției – când se afla cu ștreangul de gât și în timp ce colonelul Pyncheon, călare, privea cu ochi încruntați scena –, Maule i s-a adresat de pe eșafod și a rostit o profeție care a fost păstrată cuvânt cu cuvânt atât de istorie, cât și de tradiția poveștilor la gura sobei. Astfel a grăit muribundul, cu înfățișarea sa venită parcă de dincolo de lume, arătând cu degetul spre chipul neclintit al vrăjmașului: „Cu sânge o să-i potolească Dumnezeu setea!“

După moartea faimosului vrăjitor, amărâta lui gospodărie a fost o pradă ușoară pentru colonelul Pyncheon. Când s-a aflat că acesta are de gând să dureze o reședință de familie – spațioasă, masiv încadrată în blâni de stejar și menită să-i adăpostească stirpea pe mai multe generații – chiar pe locul unde în trecut se ridicase bordeiul din bușteni al lui Matthew Maule, s-au stârnit vorbe, iar sătenii tare au mai clătinat din cap. Fără să se întrebe dacă strălucitul puritan se purtase într-adevăr ca un om cu conștiință și integritate în urmărirea judecătorești mai sus pomenite, oamenii au început să șușotească despre faptul că noua casă va fi zidită pe un mormânt care nu și-a aflat pacea. Căminul cel nou va cuprinde în el căminul vraciului mort și îngropat și astfel strigoii aceluia va avea prilej să bânuie locuința și încăperile în care viitorii miri își vor aduce miresele și unde vor vedea lumina zilei vlăstarele din sângele lui Pyncheon. Groaza și urâtenia crimei lui Maule și nefericita lui osândă aveau să înnegrească pereții proaspăt tencuiți și să-i îmbâcsească dintru început cu miasele unei case vechi și triste. Și atunci, de ce oare – când atâta întindere de pământ din jur zăcea acoperită de frunzișul pădurii virgine –,

de ce să aleagă colonelul Pyncheon bătătura unei case asupra căreia plutea un blestem?

Dar oșteanul și judecătorul puritan nu era omul pe care să-l clin-tească din hotărârea lui bine chibzuită nici teama de strigoiul vraciu-lui și nici sentimentalisme ușuratece, oricum înșelătoare. Dacă i s-ar fi spus că aerul e nesănătos, poate că asta l-ar fi mișcat cât de cât; dar întâlnirea pe proprietatea lui cu un duh rău nu-l înspăimânta. În-zestrat cu bun-simț, masiv și dur asemenea unor stânci de granit strânse laolaltă ca în chingi de oțel de voința-i dârză și neînduplecată, colonelul își înfăptui planul fără să-și închipuie măcar că ar putea întâmpina vreo împotrivire. În ce privește gingășia sau scrupulele cu care l-ar fi muncit o sensibilitate mai ascuțită, colonelul, ca și cei mai mulți din clasa și din generația lui, era de piatră. Prin urmare, și-a săpat pivnița și a împlântat temeliiile adânci ale reședinței lui în acel petec de țărână pe care, cu patruzeci de ani în urmă, Matthew Maule îl curățase de frunzișul mort. Dar s-a petrecut un fapt ciudat, ba chiar unii gândeau că-i semn rău, anume că, de îndată ce zidarii au început să lucreze, izvorul de care am pomenit mai înainte și-a pierdut cu totul prospețimea de altădată. Fie că adâncimea noii pivnițe i-a tulburat țâșnirea, fie că pricini mai ascunse stăteau la pândă în străfunduri, fapt este că apa izvorului Maule, așa cum încă i se mai spunea, s-a făcut aspră și sălcie. Așa cum e și acum; oricare bătrână de prin vecinătate poate să confirme că aceia ce-și astâmpără setea la acest izvor suferă pe urmă de tulburări intestinale.

Cititorul va găsi poate curios următorul fapt: căpetenia dulgherilor care înălțau noua construcție nu era alta decât însuși fiul omului din ale cărui mâini moarte fusese smulsă proprietatea asupra pământului. Poate că era cel mai destoinic muncitor din vremea aceea sau poate colonelul a socotit că-i va fi de folos ori poate că alte simțăminte mai bune i-au dat ghes să înlătore fățiș orice urmă de vrăjmășie dintre el și neamul adversarului înfrânt. Dar nici n-ar fi de mirare, ținând seama de necioplirea și de simțul practic specific epocii, să credem că fiul era gata să câștige un ban cinstit sau, mai curând, o însemnată cantitate de lire sterline din punga dușmanului de moarte al propriului său tată. Oricum ar fi fost, Thomas Maule deveni constructorul Casei cu șapte frontoane, împlinindu-și datoria cu atâta conștiinciozitate, încât scheletul de lemn îmbucac de mâinile lui e și astăzi întreg.

Astfel a fost clădită casa cea mare. Înfațișarea ei de acum e atât de familiară memoriei scriitorului – întrucât pentru el a constituit

încă din anii fragezi un obiect de curiozitate, atât ca exemplar al celei mai trainice și mai mărețe arhitecturi aparținând unei epoci de mult apuse, precum și ca scenă a unor întâmplări mai încărcate, poate, de semnificație umană decât cele petrecute între zidurile cenușii ale unui castel feudal –, atât de familiară, cum ziceam, încât îi vine neșpus de greu să și-o închipuie cu acea fațadă sclipitor de nouă care a răsfrânt pentru prima dată strălucirea soarelui. Impresia pe care casa o face acum, la o depărtare în timp de o sută șazeci de ani, întunecă în chip inevitabil imaginea – pe care am vrea cu dragă inimă să o evocăm – asupra felului cum arăta ea în dimineața când puritanul de vază a poftit întregul oraș să-i fie oaspete. Urma să aibă loc o sfeștanie, o slujbă sărbătorească și religioasă. Rugăciunea și discursul preocupatului pastor Higginson, urmate de revărsarea unui psalm țâșnit din gâtlejul întregii comunități, trebuiau făcute mai ușor de înghițit pentru mulțimea de jos prin adaosul de bere, cidru, vin și rachiu în nestăvilit belșug și – după cum aduc mărturie anumiți oameni cu greutate – însoțite de un bou întreg pus la frigare sau, dacă nu chiar întreg, măcar prin ce are boul mai însemnat și mai gustos: cioz-vârtele și mușchii mai ușor de mânuit. Leșul unei căprioare, vânată la depărtare de douăzeci de mile, oferise umplutură pentru o plăcintă cât roata carului. Un cod cântărind șazeci de livre¹, pescuit în golf, fusese topit în zeama bogată a unei saramuri. Pe scurt, hornul casei celei noi, pușfând fumul de la bucătărie, îmbiba întreg văzduhul cu arome de cărnuri, de păsări, de pește, savuros condimentate cu mirodenii și cu ceapă din belșug. Numai mirosul unui asemenea ospăț, care poate să gădile nările oricui, era în sine o invitație și stârnea pofta de mâncare.

La ora anunțată, pe aleea Maule – sau strada Pyncheon, cum era mai potrivit să-i spui acum – mulțimea se îmbulzea de parc-ar fi fost o turmă de credincioși în drum spre biserică. Pe măsură ce se apropiau, își înălțau cu toții privirile către impunătorul edificiu care urma să-și capete locul printre locuințele omenești. Se ridica acolo puțin mai retras față de linia celorlalte case, dar retras din trufie, nu din umilință. Întreaga-i fațadă, cât vedeai cu ochii, era împodobită cu figuri bizare, concepute în grotescul fanteziei gotice, reliefate sau gravate în tencuiala sclipitoare, alcătuită dintr-un amestec de var, pietricele și cioburi de sticlă, care se așternea peste scheletul de

¹ O livră este egală cu 0,453 kg.

lemn al pereților. Pe toate laturile, cele șapte frontoane săgetau cerul cu vârfurile lor ascuțite, creând impresia unei înfrățiri de edificii, care respirau toate prin craterul unui singur horn uriaș. Prin numeroasele ferestre plumbuite, cu micile lor ochiuri de geam tăiate ca diamantul, lumina soarelui pătrundea în sala mare și în încăperi, dar primul cat, proiectat mult în afară peste parter și cu mult mai îngust decât al doilea cat, arunca o umbră întunecoasă și mohorâtă peste odăile de jos. Sub caturile ieșite în afară erau fixate globuri din lemn încrustat. Vergele de oțel mici și spiralate înfrumusețau fiecare dintre cele șapte vârfuluri. Pe porțiunea triunghiulară a frontonului dinspre stradă era un cadran solar, instalat chiar în acea dimineață, pe suprafața căruia soarele marca trecerea unei prime ore luminoase dintr-o istorie căreia nu-i era dat să fie prea luminoasă. Pretutindeni, de jur împrejur, erau răspândite așchii, cioburi, bucăți de șindrilă, jumătăți de cărămidă spartă; acestea, laolaltă cu pământul proaspăt desfundat, în care nu prinsese încă firul ierbii, întăreau impresia de straniu și de nou, specifică unei case ce abia începea să-și statornicească un rost în miezul zilnicelor preocupări omenești.

Intrarea principală aproape că avea măreția unei uși de catedrală și se afla în unghiul dintre cele două frontoane din față, fiind acoperită de un portal deschis, sub adăpostul căruia fuseseră instalate niște banchete. Pe sub această arcadă treceau acum, ștergându-și de zor picioarele pe pragul încă neîntinat, fețele bisericești, sindicii, magistrații, diaconii, întreaga aristocrație din oraș și din ținut. Tot pe-acolo tropăia și gloata, la fel de nepăsătoare ca și mai-marii lor și mult mai numeroasă. La intrare stăteau, doi feciori care îndrumau pe unii dintre oaspeți spre dependențele vecine cu bucătăria, în timp ce pe alții îi poșteau în odăile spațioase – la fel de cuviincioși față de toată lumea, dar cu o scrutătoare evaluare asupra rangului social al fiecăruia. Veșmintele de catifea, întunecate la culoare, dar bogate, coleretele și gulerele înalte cu pliuri țepene, mănușile brodate, bărbile venerabile, expresia și ținuta autorității făceau ca pe vremea aceea gentilomii de merit să poată fi lesne deosebiți de neșătorul cu aer trudnic sau de muncitorul cu pieptar de piele ce se strecura înmărmurit de respect în casa clădită poate chiar de mâinile lui.

O singură împrejurare neprielnică se făcea însă simțită și isca o nemulțumire cu greu ascunsă în inimile câtorva dintre oaspeții mai protocolari: întemeietorul acestei somptuoase reședințe – un gentilom renumit pentru purtările sale de o curtenie dreaptă și cumpătată – s-ar